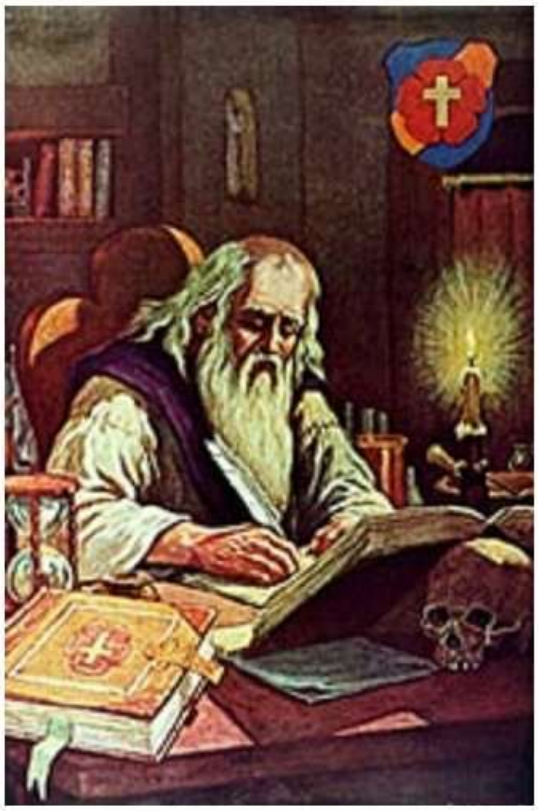
Tapınakçılar Siyonistler ve Masonlar – İkinci Kitap

Bölüm 5

Önceki Bölüm: Entrikalar Zinciri

Rozkrua

1614 yılında, günümüzdeki Fransa'nın doğusunda Almanya sınırı bitişiğinde yer alan Strasbourg kentinde piyasaya ilginç bir kitap çıktı.

Almanca yazılmış bu kitabın hayli uzun bir adı vardı: **"Allgemeine und General Reformation der ganzen weiten Welt. Beneben der Fama Fraternitatis, Dess Löblichen Ordens des Rosenkreuzes / an alle Gelehrte und Häupter Europae geschrieben"** (*Avrupa'nın tüm bilginleri ve ileri gelenleri için yazılmış, övgüye değer Rozkrua Tarikatı'nın kardeşlik töresiile bütün dünyanın evrensel ve genel reformasyonu).*

Kitap, kısa süre içinde Batı Avrupa'nın hemen her yerinde görülür oldu. Çok ilgi çekti. Diğer dillere de çevrildi. Sonra kısaca "Fama Fraternitatis" *(Kardeşlik Töresi)* diye anılır oldu.

Allgemeine vnd General
REFORMATION,
der gantzen weiten Welt.
Beneben der
FAMA FRA-
TERNITATIS,
Deß Löblichen Ordens des
Rosenkreutzes / an alle Gelehrte
vnd Häupter Europæ geschrie-
ben:
Auch einer kurtzen RESPONSION,
von dem Herrn Haselmeyer gestellet / welcher
deßwegen von den Jesuiten ist gefänglich ein-
gezogen / vnd auff eine Galleren ge-
schmidet:
Jtzo öffentlich in Druck verfertiget /
vnd allen trewen Hertzen communiciret
worden.
Gedruckt zu Cassel / durch Wilhelm Wessel /
ANNO M. DC. XIV.

Kitabın üzerinde yazarının adı belirtilmemişti. Ancak, herkes bunun o dönemin ünlü ilâhiyatçı, yazar ve düşünürlerinden Johann Valentin Andreä tarafından yazılmış olduğu üzerinde görüş birliğindedir.

Kimine göre, Rozkrua Tarikatı'nı Johann Valentin Andreä kurmuştur. Ancak, onun aslında bu tarikat ile doğrudan ilgisi olmayıp, sadece öğrendiklerini kendi düşünü ve eğilimlerine uygun bir tarzda süsleyip aktarmış olduğunu ileri sürenler de vardır. Tarikatın kurucusu olmayabilir hatta sonraki gelişimler göz önünde tutulacak olursa, bu tarikatı onun kurduğunu söylemek yanlış bile sayılabilir ama konuyla yakın bağlantısı ve işlevi olduğu yadsınamaz. Üç yüzyıl önce İskoçya'da Robert Bruce tarafından kurulmuş tarikat başka...

Kimisi de 17. yüzyıl başlarında böyle bir tarikatın olmadığını, Andreä'nin yazdıklarının baştan sona hayal ürünü olduğunu, Rozkrua Tarikatı'nın aslında daha sonraki yıllarda oluşturulduğunu ve salt öykülerde belirtilen bir tarihsel kökeni varmış gibi gösterildiğini ileri sürer. Buradaki "hayal ürünü" deşiyi doğru; bu bir suçlama ya da küçümseme sayılmaz. Çünkü Andreä, kitabında sadece birtakım romantik öyküler anlatmıştır. Ancak anlattıklarının roman gibi oluşu, böyle bir tarikatın önceden var olmadığını kanıtlamaz.

Nitekim Rozkruacılığın, dolayısıyla böyle bir tarikatın varlığının çok daha eski tarihlere uzandığına ilişkin belirtilerden önceki bölümlerde kısaca söz etmiştik. Bunlar, tarikatın çok eski olduğunu kanıtlamak bakımından elbette yetersizdir ama kanıt bulunamayışı gerçeği ortadan kaldırmaz.

Johann Valentin Andreä aslında bir din adamı sayılırdı. Din felsefesi üzerinde eğitim görmüş, yaptığı araştırmalarla kendini geliştirmişti. Fakat rahip değildi. Bir teolog yani ilahiyatçı olduğunu söylemek daha doğru olur. Katolikliğe karşı Luthercilikten yana açık bir tutum sergilemiş olmasa bile, kalem kullanmaktaki yeteneğini papaların tutumundaki yanılgıları ve Katoliklerin çelişkilerini ortaya koyarak eleştirmekte başarıyla değerlendirmişti.

Etkileyici ve sürükleyici bir üslubu vardı. Yapıtlarında anlattıklarının ardında hep başka bir şeyler sezdirmeye çalışırdı. Dolayısıyla bunların, kimilerince ileri sürüldüğü gibi sıradan öyküler değil, açıkça birer alegori olduğu söylenebilir.

Fama Fraternitatis

Bu kitapta, **Christian Rosenkreuz** adlı varsayımsal bir kişinin, önce yaşam öyküsü, sonra da dünya görüşü anlatılmaktaydı.

Bu arada kitabın kahramanının adı hemen dikkati çekiveriyor: Christian yani "Hıristiyan" ile Almanca bir terim olarak Rosenkreuz yani "Gül-haç".

17. yüzyıl başlarındaki Rozkruacıların ilkelerini ve dünya görüşlerini anlayabilmek için, bu yaşam öyküsünü -özetle bile olsa- bilmek gerekir.

Christian Rosenkreuz yoksul bir ailenin çocuğuydu. Bir manastırda eğitim görmüştü. Sonra bir keşişin peşine takılarak onunla birlikte Kudüs'e, hacca gitmek üzere doğuya doğru yola çıkmıştı. Gemiyle Akdeniz'deki adalara bir bir uğrayarak gidiyorlardı. Kıbrıs'a vardıklarında, önderi olan keşiş öldü. Christian Rosenkreuz, bir süre orada kalıp ne yapması gerektiğini düşündü. Yalnız da olsa yola devam etmeye karar verdi.

Önce Kudüs'e gitti. Sonra Suriye, Lübnan, Filistin ve Mısır'da yıllarca dolaştı. Uğradığı her yerde birçok tarikata girip çıktı. Gerek bilimsel gerekse gizemci ve okült nitelikli bilgiler edindi.

Kuzey Afrika boyunca batıya uzandı. Fas'a ulaştı; İspanya'ya geçti. Orada insanlara bilgi ve görüşlerini anlatmaya, doğuda öğrendiği yöntemleri uygulayarak hastaları iyileştirmeye başladı. Bunun üzerine Engizisyon'un hışmına uğradı.

Almanya'ya kaçtı. Çocukken yetişmiş olduğu manastıra döndü. Özenle dört genç keşiş seçti. Onlara gizlice ve kesin bir sır saklama andı altında tüm bilgilerini aktardı.

Böylece Christian Rosenkreuz'un önderliğinde yeni bir tarikat oluştu. Sonra dört kişi daha alındı. Tarikatın üye sayısı, Christian Rosenkreuz dışında sekiz kişiyle sınırlandırılmıştı. Bu üyelerden hiçbiri, toplumdaki sıradan insanlardan farklı bir görünüm sergilemeyecekti. Birbirlerini "kardeş" olarak bilecek, yaşamlarını doğayı incelemeye ve insanların mutluluğu ile sağlığına adayacaklardı.

Bu tarikatın varlığının ileriye dönük olarak sürmesinde belirlenmiş bir kural vardı: Sekiz üyeden her biri, öldüğü zaman yerine alınacak kişiyi önceden saptayıp diğerlerine bildiriyordu.

Tarikat "Rosenkreuz" adını taşımakla birlikte bu ad hiçbir yerde açıkça kullanılmıyor, hiç kimseye söylenmiyordu. Kendi aralarında bir parola olarak "R.C." biçimindeki kısaltmayı bir simge gibi benimsemişlerdi.

Tarikat üyelerinden ikisi, önderleriyle birlikte daha önce yaptıkları gizli bir tapınağın bulunduğu yerde kalıyordu. Bu arada diğerleri, ikişerli gruplar halinde tarikatın amaçları uyarınca görevlerini yapmak üzere çeşitli ülkeleri geziyordu. Belli zamanlarda merkezde toplanıyor, her biri diğerlerine bu dönem içindeki deneyimlerini anlatıp, edindiği yeni bilgileri aktarıyordu. Sonra gezginlikten yeni dönmüş olanlardan ikisi tapınakta kalıyor, bir yıl boyunca orada kalmış olanlar diğerleri ile birlikte dolaşmaya çıkıyordu.

Tarikatın üyelerinden her biri hayli uzun yaşıyordu. Çünkü sağlıklarını korumayı iyi biliyor, hiç hastalanmıyorlardı. Ancak bu elbette "ölümsüzlük" demek değildi. Nitekim Christian

Rosenkreuz 106 yaşında öldü. Yanındakiler, cenazeyi kendilerine özgü bir yöntemle kaldırdı ve gizli bir yere defnetti.

Bu mezarın yeri 120 yıl boyunca hiç kimse tarafından öğrenilmeyecekti. Bunun için de tarikatın sonraki üyelerine mezarın yeri söylenmedi. Onlar da bilmedikleri için kendilerinden sonra gelen üyelere bu konuda hiçbir bilgi veremedi.

Tarikatın bundan sonraki çalışmaları, belirlenmiş kurallara uyularak hep sadece sekiz kişi tarafından yıllarca sürdürüldü. İnsanlara yararlı hizmetler üretiyorlardı ama hiç kimse böyle bir tarikatın varlığının bile farkında değildi.

*** * ***

Christian Rosenkreuz'un ölümünün üstünden tam 120 yıl geçti.

Bir gün tarikatın merkezindeki üyeler bir onarım işiyle uğraşırken, duvarlardan biri ansızın yıkıldı. Yıkılan duvarın ardında bir gizli geçit olduğunu gördüler. Bu geçit yoluyla varılan bir demir kapının üstünde, aradan tam 120 yıl geçtikten sonra açılacağı yazılıydı.

Kapıyı açtıklarında, yedi duvarlı, tavanı kubbe biçiminde bir hücreye girdiler. Tam ortaya bir tabut yerleştirilmişti. Çevresine birçok harf, sözcükler, sayılar ve çeşitli şekiller işlenmişti.

Christian Rosenkreuz'un mezarı olan bu hücre ile tabutun kitaptaki anlatımı üzerinde hayli yorum yapılmıştır. Hatta bu anlatıma dayanarak oradaki öğelerin Hermetizm ile de bağlantısı kurulur.

Bu ayrıntılara girmeden, öyküyü özetleyerek bitirelim:

Christian Rosenkreuz'un cesedi mumyalanmış, yıllarca bozulmadan kalmıştı. Çaprazlama yerleştirilmiş kollarıyla Paracelsus'un sözlüğünü kucaklamış gibiydi. Cesedin yanı başında yaşam öyküsü ile tarikatın ilkelerini içeren bir kitap, ayrıca alşimistlerin deneylerinde kullandığı araç ve gereçler vardı.

Rosenkreuz'un yazıp bırakmış olduğu kitabı okudular. Bu yazıların bir bölümü bir vasiyetname gibiydi. Bundan böyle Rozkrua Tarikatı'nın açığa çıkarılması gerektiğini belirtiyordu.

Şimdi öyküde adı geçen şu Paracelsus'tan da söz etmemiz gerekiyor.

Paracelsus, 16. yüzyılda kendine özgü bir tarikat kurmuş olan İsviçre asıllı bir alşimist ve okültisttir. Kendini "Phillippus Aureolus Theophrastus Bombastus Paracelsus von Hohenheim" diye tanıtırdı. Strasbourg'da kurduğu tarikatını astroloji, alşimi, tıp ve büyü üzerine yerleştirmişti. Bu tarikat, Paracelsus öldükten sonra da varlığını sürdürdü. 1541 yılında öldüğüne göre, sanki bu tarikatı Rozkruacılar devralmış gibi bir durum ortaya çıkıyor.

Paracelsus'un bir süre Töton Şövalyeleri Tarikatı'nın büyük üstadı olduğu, "Alman Hermes" anlamına gelen bir takma adla anıldığı da söylenir. Ancak bunda bir yanlışlık olsa gerektir. Töton Şövalyeleri'nden hiç söz etmemiştir. Büyükbabası Georg von Hohenheim'ın o tarikatın ileri gelenlerinden biri olduğu bilinmektedir. Bazı kaynaklarda büyük üstat olduğu belirtilmektedir ama bu deyişle "tarikatın başındaki en yetkili kişi" denilmek istenmemiş olsa

gerektir çünkü o tarikatın kuruluşundan günümüze kadarki büyük üstatlarının tümünü sıralayan listelerden hiçbirinde adı geçmemektedir.

Bu konuyu böylesine duyarlılıkla vurgulamakta oluşumuzun bir nedeni var. Bazı kaynaklarda, tarihte aslında var olmayan bağlantılar özellikle sanki varmış gibi gösteriliyor. Bazı zaman da tersine, var olan bağlantılar göz ardı ediliyor. Bunun ardından yorum yapılarak bunlar birer tarihsel gerçek gibi yansıtılıyor. Böylece okuyucu yanıltılıp, özellikle yanlış bilgilerle donanması sağlanıyor.

Şayet Paracelsus'un 16. yüzyıldaki Töton Şövalyeleri Tarikatı ile doğrudan ve yakın bir bağlantısı olsaydı, Rozkruacıların tarihteki işlevi çok daha farklı bir boyut ve biçim kazanabilirdi.

*** * ***

Paracelsus'un kurduğu tarikatın üyelerinden kimileriyle bağlantılı bir diğer söylenti var. 17. yüzyılda inşaatçı mason localarına katılıp birer "kabul edilmiş mason" oldukları belirtiliyor. [**Kabul Edilmiş Mason:** 15.-17. yüzyıllarda, inşaatçılık mesleği ile ilgisi olmamakla birlikte bir mason locasına üye olarak alınmış kişi. Fransızcada "Franc-maçon accepté"; İngilizcede "Accepted mason"; Almancada "Angenommenen Maurer".]

Olabilir... 17. yüzyılda birçok yazar, düşünür, alşimist, sanatçı, bilim adamı ve diğerleri, ortamın özgür düşünce alış verişine elvermeyişi nedeniyle mason localarına katılmıştı. Bunların arasında Paracelsus'un kurmuş olduğu tarikatın üyelerinin de bulunmasının yadırganacak bir yanı yok.

Konu bu kadarla bırakılmıyor... Bu kişilerin, daha sonra Masonlukta oluşturulan öğretinin kapsamı üzerinde etkili olduğu ileri sürülüyor. Bunun anlamı, mason ritüellerinde Paracelsus'un ilkelerine de yer verilmiş olduğudur.

Böyle bir savın doğruluğu ya da yanlışlığının üzerinde durmak gerekmez; çünkü zaten Rozkruacılar Paracelsus'un ilkelerinden esinlenmiş ve kendi öğretilerinin kapsamında bunlardan birçoğunu kullanmış, sonra da bunu Masonluğa taşımıştır. Ancak, bu tarikatın "kabul edilmiş mason" niteliğini taşıması olası üyelerinin sonradan Masonluktaki ritüellerin oluşturulmasında etkili olduğunu düşünmek yanlış olur. Çünkü Masonluk 18. yüzyıl başlarında Londra'da, başka koşullar altında, bambaşka emellerle kurulmuştur.

Rozkruacılar, Masonluğu düşünsel kapsamı bakımından etkilemiş, bu yeni örgütlenmede payları olmuştur. Rozkrua Tarikatı'nın, Masonlukta sonradan oluşan ritler üzerindeki etkisi bulunduğu da yadsınamaz. Fakat tüm bunlar çok sonraki olaylardır. Paracelsus ile masonlar arasında doğrudan bağlantı kurulamaz.

Şöyle dense belki daha doğru sayılabilir: "Paracelsus'un tarikatının üyeleri sonra Rozkruacı oldu. Rozkruacılardan kimileri de günümüzdeki Masonluğun oluşumunda önderlik etti."

*** * ***

Paracelsus için, «16. yüzyılın en büyük şarlatanlarından biriydi.» diyenler çıkmıştır.

Bu suçlama, Paracelsus'un okültizm ve büyü ile uğraşmış olmasından ileri gelir. Her şeye karşın, özellikle tıp alanında insanlığa büyük katkısı olduğu bilinir. Nitekim çok daha sonra, -19. yüzyılın ikinci yarısında- tıp alanında âdeta bir devrim yaratmış olan Louis Pasteur için de benzer sözler edilmiştir.

Ancak, konu "Christian Rosenkreuz'un keşfedilen mezarında bulunan öğeler" olunca, bu bağlamda bir çelişki göze çarpıyor.

Bir an için şu kısaca "Fama Fraternitatis" olarak anılmakta olan kitapta anlatılanların gerçek olduğunu varsayalım.

Bu kitap 1614 yılında basılmış; belki de bir yıl önce yazılıp bu tarihte ortaya çıkarılmış. Diyelim ki Rosenkreuz'un mezarı da tam 120 yıl gizli kaldıktan sonra bundan bir süre önce keşfedilmiş. Nitekim Rozkruacıların bir yayınında bu keşif tarihi 1604 olarak veriliyor; buna göre 1484 yılında ölmüş.

Paracelsus'un doğum tarihi ise 1493. Dolayısıyla Christian Rosenkreuz'un mezarında bulunan öğeler arasında bir de "Paracelsus'un Sözlüğü" diye bir şey olamaz; şayet sonradan konmadıysa.

Üstelik tarihte Paracelsus'un böyle bir çalışmasından söz edilmiyor.

Bu sözlük, Christian Rosenkreuz ile bağlantılı öykünün kilit noktalarından biri. Bu nedenle çok önemli.

Sakın bu kitap gerek Rozkruacıların gerekse Paracelsus'un yararlanmış olduğu bir başka yapıt olmasın? Örneğin ünlü hümanist Desiderius Erasmus'un **"Adagia"** başlığı altındaki deyimler sözlüğü gibi...

ADAGIA
QVAECVMQVE
AD HANC DIEM
EXIERVNT,
PAVLLI MANNVCCII STVDIO, ATQVE INDVSTRIA,
SVBLATIS FALSIS INTERPRETATIONIBVS,
Cum plurimis, ac locupletissimis Indicibus.
NVNC VERO IN HAC POSTREMA EDITIONE,
VENETIIS, M D LXXXV.
Ex Vnitorum Societate.

Elbette Johann Valentin Andreä bu iki ünlü kişiyi birbirine karıştırmış olamaz.

Belki de öyküde anlatılanlar yanlış anlaşıldı. Aynı anda Paracelsus'tan da söz ediliyordu ve iki konu birbirine karıştırıldı. Belki de bu öyküde kullanılmış olan alegori tekniği uyarınca ne anlatılmak istediği iyi anlaşılamadı.

Belki de bu sözlük sadece bir simgeydi.

17. yüzyılda böyle ayrıntılar üzerinde kafa yoran olmamıştı.

Kim bilir, belki de o sıralarda bu işin doğrusu biliniyordu; yanlış anlama, daha sonra yapılan çeşitli yorumlar üzerine doğdu.

Nitekim bazı kaynaklarda, "Fama Fraternitatis" olarak anılan kitapta değinilen sözlüğün, Paracelsus'un öğrencilerinden Gerhard Dorm tarafından 1584 yılında yayımlanmış bir kitap olabileceği de belirtilir. Ancak öyle olursa, bu kez anlatılan öykünün sonu yani Christian Rosenkreuz'un 1484 yılındaki ölümünden 120 yıl sonra mezarının bulunmasına ilişkin bölüm çöker.

Önemli olan, bu öyküde Christian Rosenkreuz'un yanı sıra Paracelsus'tan başka hiç kimsenin adının belirtilmemiş olmasıdır. Bu durum, Rozkruacıların Paracelsus'un tarikatını izlediklerinin hatta bu bakımdan bir kronolojik çelişki görülse bile o tarikatı yenileyip yerini aldıklarının göstergesi sayılmaktadır.

Kapsamı bakımından ardındaki gerçek her ne olursa olsun, şunu bilelim: "Fama Fraternitatis" Avrupa'da büyük yankı oluşturmuştu.

Demeye kalkmadı; ertesi yıl piyasaya bir kitap daha çıktı: **"Confessio Fraternitatis oder: Bekenntnis der löblichen Bruderschaft des hochgeehrten Rosenkreuzes an die Gelehrten Europas geschrieben"** *(Kardeşliğin Açıklaması ya da: Pek Saygın Rozkruaların Övgüye Değer Kardeşlik Kurumunun Bilgili Avrupalılar İçin Yazılmış Bildirgesi)*.

Eh, şimdi biz de bu ikinci kitaba geçelim.

Confessio Fraternitatis

Bu kitap da özgün olarak Almanca yazılmıştı fakat Almanca Avrupa'da pek sınırlı bir çevrede bilindiği ve konuşulduğu için daha geniş bir çevrede okunması amacıyla Latincesi de yayınlandı. Tüm Avrupalıların okuyabilmesi için, kısa sürede diğer dillere de çevrildi.

CONFESSIO
FRATERNITA-
TIS. R. C.
AD ERUDITOS
EUROPÆ.

Caput primum.

Quæ de noſtra Fraternitate ex Famæ R. C. clangore vobis audita ſunt, Mortales, ea nolite, vel temeraria credere, vel voluntaria ſuſpicari. IEHOVA eſt, qui mundo labaſcente, & propemodum periodo abſoluta, ad principium properante Naturæ ordinem invertit, & quæ prius fruſtra magno ſudore, indefeſſoq; labore quærebantur, nunc nihil tale Cogitantibus aperit, Volentibus offert, Nolentibus obtrudit: ut & Bonis ſit, quod vitæ humanæ moleſtias condiat, Inſtantisq; concuſſionis vehementiam frangat: Malis quod peccata, & his plagas multiplicet. Inſtitutum noſtrum, quo optimi patris noſtri voluntatem

Bu kitap, bir bakıma öncekini bütünlemekteydi ama bu kez bir öykü olmayıp, âdeta bir bildirge niteliği taşıyordu.

Bunun bir bildirge oluşu, tarikatın, Rosenkreuz'un ölümünden 120 yıl sonra açığa çıkması gereğinden kaynaklanıyor.

Burada sayfalar doldurmamak için, bu hayli uzun ve ayrıntılı bildirgenin sadece en önemli bölümlerinden bazı pasajlar vermekle yetineceğiz.

"Hiç kimse bu kardeşlik kurumunun işe yaramaz ya da sonradan icat edilmiş bir şey olduğunu sanmasın."

"Biz ne doğuyu ne de batıyı efendimiz İsa'ya karşıt görüyoruz." [Bir açıklamaya göre, buradaki doğu "Müslüman dünyası", batı ise "Hıristiyan dünyası" anlamına gelmek üzere kullanılmış.]

"Bizim felsefemiz, tüm becerilerin, bilimlerin, sanatların birleşimiyle tıp ve teoloji alanına uzanmaktır. Aramıza katılanlar, burada önceden bilmedikleri çok derin sırlar bulacaktır."

"Dünyanın iyilik ve güzelliklerine ilişkin hazine, kalıtım yoluyla ya da rastlantı sonucu elde edilemez. Biz hazinemizi, aralarında herhangi bir ayırım gözetmeden tüm insanlara sunuyoruz ama yalancılara ve aramızda bilgelikten başka bir şey arayanlara kapalıyız. Onlar, kendilerine

ne yaraşırsa onu bulur. Doğanın ulu kitabı tüm insanlara açıktır ama onu okuyup da anlayabilecek olanlar pek azdır."

"Dünya yüzündeki her harf ve figür iyi öğrenilip saygın tutulmalıdır. Aramıza katılarak bizimle birlik kuracak olanlar, önce Kutsal Kitabı kendilerine rehber edinmiş olmalıdır. Değerli kişiler için ondan daha yetkin, daha beğenilesi, daha bütünsel bir kitap yoktur."

"Sizi sahte alşimistlerin yazdığı ve Kutsal Üçlemeyi kötüye kullanan kitaplara kapılmamak bakımından uyarmak isteriz. Çünkü günümüzde birçoğu bulunabilen bu kitaplar, birtakım garip figürlerle, anlaşılmaz tümcelerle insanları aldatıp, aslında basit ve apaçık olan gerçeklerin öğrenilmesini güçleştirmeyi, paranızı almayı hedeflemektedir. Aklınızı kullanın ve onlara kapılmayın."

"Şunu bilip anlamanızı isteriz ki, biz içtenlikle İsa'ya inanıyor, papayı kınıyor, kendimizi doğru olan felsefeye bağlıyor, Hıristiyanca yaşam sürüyoruz. Bizim gibi, Tanrı'nın bu ışığı üzerinde parlayan birçok kişiyi de kardeşliğimize davet ediyoruz. Fakat pragmatik ve kafası karışık adamların, altının parlaklığı ile gözleri kör olanların, dürüst olsa da kolayca yozlaşabilecek kişilerin, şamatalı yaşamlarıyla gurur duyanların yararsız sızlanmalarla bizi rahatsız etmemesini dileriz."

"Her ne kadar tüm dünyaya zenginlik kazandıracak ve insanları bilgi edinmeye yönlendirerek acılarını dindirmeye çalışacak isek de, kimse bizi bireysel olarak tanımayacaktır. Bizi bulup Rozkrua Kardeşliği'nin mutluluğuna katılma dışında, zenginlik ve bilgilerimizi elde etmek ve bundan kendine bir pay çıkarmak isteyen, böylece Tanrı'nın dileğine karşı gelenler ise, yaşamını bizi aramakla harcayacaktır."

Böylece Rozkrua Tarikatı'nın varlığı açıklanmış ve katılmak isteyen iyi niyetli kişilere bir çağrı iletilmiş oluyordu.

Ancak bildirgenin son tümcelerine dikkatle bakınca, tarikatın kapısının her isteyene hemen açılmayacağının da belirtildiğini görüyoruz. Bu da, -bildirgede açıkça belirtilmese bile- bu kardeşlik kurumunun ezoterik bir nitelik taşıdığının göstergesiydi.

Belki dilinin ağırlığı ve tümcelerinin karmaşıklığından, belki dikkatlice okumadığı için, birçok kimse bu bildirgede yazılanları tam ve doğru olarak anlayamadı. Zaten bildirgenin kapsamında da açıkça değinildiği üzere; öyle kişilerin değil, sadece anlayabilecek olanların anlaması bekleniyordu. Ancak önceki kitabın etkisiyle tutuşmuş olanlar, bunu okuyunca tarikata girebilmek için cayır cayır yanmaya başladı. Doğrudan Andreä'ye başvuranlar bile oldu.

Andreä'nin bu başvuruları nasıl karşılamış olduğunu, onlara ne dediğini bilmiyoruz ama galiba ertesi yıl çıkan üçüncü kitabı bu bağlamda bir genel yanıt olmak üzere yazılmıştı.

"Chymische Hochzeit der Christian Rosenkreuz" *(Christian Rosenkreuz'un Kimyasal Düğünü)* adı altında 1616 yılında yayımlanan bu kitap da baştan sona alegori üzerine kurulu bir anlatımla donatılmıştı. Dolayısıyla iletisini ancak anlayabilenlere vermekteydi.

Chymiſche Hoch-
zeit:
Chriſtiani Roſencreütz.
ANNO 1459.
Arcana publicata vileſcunt; & gratiam prophanata amittunt.
Ergo: ne Margaritas obÿce porcis, ſeu Aſino ſubſterne roſas.
Straßburg/
In Verlägung / Lazari Zetzners.
Anno M. DC. XVI.

Kimyasal Düğün

Bu kitapta, sahiden yaşamış olup olmadığı bilinmeyen Rosenkreuz'un dünya görüşü ve felsefesi, dolayısıyla tarikatın ilkeleri, yedi gün süren bir dizi olaylar biçiminde, bu serüveni yaşamış olan kişinin ağzından anlatılmaktaydı.

Aşağıda Andreä'nin bu kitapta neler anlatmış olduğunu özetleyeceğiz. Ancak şunu öncelikle belirtmek gerekir ki, bu öykü, ezoterik bir kurumda kullanılan alegorik anlatımların güzel örneklerinden biridir. Bu nedenle, aslında önemli noktalara değinen bir özet yapmakla birlikte, bu kitabın anlatımını öncekilere oranla biraz daha uzun tutacağız. Bu kitapta çok ağır bir simgesel dil kullanılmış olduğu için, öykünün arasına bazı açıklamalar koyup yorumlar da yapacağız.

Christian Rosenkreuz'un yedi günlük serüveni, birinci günde şöyle başlar:

Paskalya'dan bir önceki gün masamın başında dua ediyor, ertesi gün için hazırlanıyordum. Aniden bir fırtına çıktı. Az sonra melek gibi bir hanım göründü. Elinde birçok mektup vardı. Birini masamın üstüne bırakıp gitti. Zarf mühürlüydü ve üzerinde IN HOC SIGNO VINCES yazılıydı. Zarfı açtığımda bunun bir kralın düğününe davet olduğunu gördüm. Katılmaya karar verdim. [Birinci Kitap'ta da geçmiş olan Latince "In Hoc Signo Vinces" terimi "Bu işaretle kazanacaksın." anlamına gelir.]

Öykünün ikinci gününde şu olaylar anlatılır:

Düğün yerine gitmek için önce bir ormandan geçmem gerekti. Sonra karşıma dört yolçıktı. En kısa olanı tehlikeliydi. İkincisi rahattı ama çok uzundu. Üçüncüsü dosdoğru şatoya gidiyorsa da sıradan birinin onu kullanması yasaktı. Dördüncünün ise nereye vardığı belli değildi. Hangisinin en doğrusu olacağını kestirebilmek kolay değildi. Birini seçip yoluma devamettim.

Not: Hangisini seçmiş olduğunu açıklamamış.

Art arda üç kapı ile karşılaştım.

İlk kapıdaki bekçi davetiyemi görmek istedi. Gösterdim; inanamadı. Ona Rozkrua Kardeşi olduğumu söylemem de yetmedi; geçebilmem için, yanımda taşıdığım suyu onunla paylaşmam gerekti.

İkinci kapıda, zincirle bağlı olsa da üzerime saldırmak isteyen bir aslan ile karşılaştım. Bekçi aslanı geri çekti. Geçmeme izin vermek için benden bir şey istedi. Ona verebileceğim tek şey, daha önce ekmeğime katık ettiğim tuzun arta kalanıydı. Aldı; teşekkür etti.

Buraya da bir not koyalım: Ekmek ile su, bir arada ya da yan yana olmak üzere masonların çok önem verdiği simgelerdir. Ayrıca, bir loca toplantısından sonra düzenlenen ve "Kardeş Sofrası" olarak andıkları ortamda hep birlikte yemek yiyişlerini de, "ekmek ile tuzun paylaşılması" olarak anarlar... Böyle olunca, Rozkrua Tarikatı ile ondan yüz yıl kadar sonra ortaya çıkacak olan Masonlukta kullanılan simgesel terimlerin benzeşmesi dikkati çekiyor.

Devam edelim.

Şatonun kapısından içeriye girebilmek için, ayakkabılarımı çıkarmam gerekti. Onları alıp, bana yeni bir çift verdiler.

Loş bir odada bir berber saçlarımı kesip kafamın tepesini tıraş etti. Sonra tıpkı benim gibi birçok davetlinin bulunduğu büyük ve aydınlık bir salona alındım.

Zengin bir sofra düzenlenmişti, Yemek boyunca felsefi konular üzerinde konuşuldu. Birçokları bildiklerini anlattı.

Bu aşamada Christian Rosenkreuz, kimi efsane kahramanlarına, özellikle Platon ve Demokritos gibi Antik Yunan düşünürlerine değiniyor. Sonra da ikinci günün öyküsünü şöyle sürdürüyor:

Davetliler arasından benimle birlikte dokuz kişiyi ayırıp daha küçük bir odaya götürdüler. Her birimizin rızasını aldıktan sonra ellerimizi, kollarımızı, gözlerimizi sıkıca bağladılar. Birbirimizle konuşmamamızı tembih ettiler. Hepimizi sabaha kadar öylece bıraktılar.

Bu aşamada, tüm gece boyunca neler düşünmüş olduğunu, âdeta görmüş olduğu bir düş gibi anlatıyor. Böylece serüvenin ikinci günü sona eriyor.

Bu ne biçim düğün?

Burada "düğün" sözcüğü simgesel bir terim olarak kullanılıyor. İşin içinde bir düğün olayı var ama bunu bir gerçek düğün olarak almamak gerekir. Bu öyküde bir bütün olarak ne anlatılmak

istendiği düşünülürse, buradaki düğün teriminin "bireyin kendi iç evrenine özgü bir dönüşüm oluşturması olayı" anlamında kullanıldığı söylenebilir.

Öyküdeki her bir gün, yedi aşamalı bir inisyasyonun karşılığıdır. Söz konusu düğün, görünüşte bir kral ile kraliçenin evlenme törenidir ama bu olay aslında "can" ile "ruh" kavramlarının birleşiminin karşılığıdır. Alşimistlerin benimseyişi uyarınca biri kükürt diğeri cıvadır; bu iki öğenin birleşiminden bir tuz oluşur. Bu oluşumu da simgesel anlamda değerlendirmek gerekir. Nitekim bu üç öğe Masonlukta da birer simge olarak yer alrr. Bunu belki daha sonraki bir bölümde anlatmak uygun düşerdi ama şimdi sırası gelmişken değinelim:

Bu serüvende geçen ilk günün Masonluktaki karşılığı, bir mason adayının bu kuruma başvurduktan sonra inisiyasyon öncesinde geçirdiği aşamalar gibidir. İkinci gün ise inisiyasyon sürecinin başlangıcıdır.

Masonluktaki inisiyasyon, "Düşünme Odası" olarak anılan bir karanlık hücrede başlar. Aday orada birçok simge ile karşılaşır. Aralarında "kükürt", "cıva" ve "tuz" da vardır. Dahası, bir parça kuru ekmek ile su vardır. Orada adayın biraz düşünüp, bulunduğu yerin ve çevresinde gördüğü simgeleri inceleyip anlamlarını çıkarması beklenir. Tıpkı Christian Rosenkreuz'un bir gece boyunca karanlıkta, düşünceleri ile baş başa bırakılmış olması gibi...

Bunlarla bir mason adayına ne anlatılmak istendiği konusunda masonların ritüellerinde herhangi bir açıklama yok... Masonlar kendi bireysel yorumlarını yapmış. Bir mason adayından da kendi yorumunu yapmasının beklendiğini söylüyorlar. Aday daha önce simgeler üzerine bilgi edinmişse ne âlâ... Aksi takdirde bunları sonradan, locadaki çalışmalar sırasında öğreniyor.

Şimdi kimyasal düğünün üçüncü gününe gelelim.

Sırtında bir altın pelerin taşıyan bir genç kız, bağlarımızı çözerek bizi bahçeye götürdü. O kadar susamıştım ki, oradaki çeşmeden kana kana su içtim. Sonra bizi daha yukarıdaki bir terasa çıkardı. Tüm davetliler orada toplanmıştı.

Hepimizi teker teker bir terazide tarttılar. Terazinin diğer kefesinde dördü küçük, ikisi daha büyük, biri hayli iri olan daralar kullanıldı. Herkesin ağırlığı farklıydı. Tek bir darayı bile kaldıramayacak kadar hafif çekenler bile oldu. Tümünün birden yetmediği tek tük kişi çıktı. Çoğunluğun ağırlığı ise ortalardaydı. Benim de...

Ağırlığı yetersiz bulunanlara çeşitli cezalar verildi. Uzaklaştırıldılar. Sonunda pek az kişi kaldık. Genç kız bizi yine bahçeye indirip çeşme başında iyice yıkanmamızı istedi. Sonra bir sofra başında toplandık. Her birimize farklı yiyecek ve içecekler verildi; yaşantımızdaki önemli bir deneyim anlattırıldı. Yemekten sonra da şatodaki çeşitli tablo ve heykeller gösterildi; müzik dinletildi.

Bu üçüncü günde olan bitenler ile, ezoterik kurumlardan birçoğunda uygulanan inisiyasyonun bir diğer aşaması, simgeler kullanılarak anlatılıyor. Kişilerin bir seçmeden geçirilmesi çok önemli... Kimilerinin yolu buraya kadar... Bundan sonrasını ancak bireysel nitelikleri uygun olanlar edinebiliyor.

Bu aşamada bir başka önemli nokta daha var... Ataerkil toplum düzeni üzerine kurulu bir ortamda, erkeklere bir genç kız rehberlik ediyor. Bu, kadın ve erkek arasındaki eşitlik gereğinin

vurgulanışı olarak düşünülebilir. Ancak bunu çok daha derin anlamlı almak, "genç kız" kavramını bir simge olarak değerlendirmek gerekli. Özgün öyküde onun için "Virgo" sözcüğü geçiyor. Bu sözcüğün hangi anlamda kullanıldığı üzerinde daha önce durmuştuk.

Dördüncü güne geldik.

Genç kız hepimize birer altın pelerin giydirdi. Bizi 365 basamağı olan bir kuleye çıkardı; yeni genç kral ile kraliçeye tanıttı.

Aşağıya indiğimizde, aksakallı önceki kral ile birlikte üç başka kral ve üç kraliçenin katıldığı, yedi aşamalı bir düğün töreni izledik. Törenin sonunda herkes «Yaşasın damat! Yaşasın gelin!» diye hep bir ağızdan seslenerek bu mutlu olayı kutladı.

Töreni izleyen ziyafette, krallar ile aynı masada oturtulduk. Yemekten sonra, herkes üzerindeki bembeyaz giysiyi çıkarıp kapkara giyinerek çember biçiminde toplandı. Uzun boylu bir adam, elindeki baltayla önceki kralın kafasını kesti. Bedeni bir kara kefene sarılırken, akan kanı bir altın kupa içine toplandı. Ardından aynı işlem, oradaki diğer üç kral ve kraliçeye de uygulandı.

Genç kız bizi yatacağımız yere götürürken, onu izlersek burada ölmüş olanların birçoklarının yaşamasını sağlayacağını söyledi.

Buradaki anlatımı, insanların bir düğünde hunharca katledilişi olarak değil, bambaşka anlamda değerlendirmek gerekir.

Akan kanın toplandığı söylenen altın kupa elbette **Kutsal Çanak**...

O zaman burada önceki yaşlı kral ve yeni genç kral için de daha önceki bölümlerde sözünü ettiğimiz bir başka terimi anımsarız: **Balıkçı Kral**.

Rozkrua Tarikatı'nda bu kavramlar ya da bunların karşılıklarının bulunmasına değil, bulunmasaydı yokluğuna şaşmak gerekirdi.

Christian Rosenkreuz, serüveninin beşinci gününü özetle şöyle anlatıyor:

Sabah erkenden kalkıp şatoyu gezmeye başladım. Bir saray görevlisi bana rehberlik etti. Beni bir merdivenden indirip yeraltına uzanan bir dehlize soktu. Karanlıkta hayli yol aldıktan sonra, bir demir kapı açtı. [Saray görevlisi: Özgün sözcüğün dilimizde tam bir karşılığı yok. Bir saraydaki genç erkek hademe.]

Kralın hazine dairesine girmiştik. Orada görülen mücevherlerin yanı sıra, tam ortada altından yapılma bir kartal, aslan ve boğa heykeli üzerine oturtulmuş, zengin süslemelerle donatılmış bir tabut vardı.

Rehberim beni elimden tutup, daha derine götürdü. Çekip açtığı bir perdenin ardında çırılçıplak yatan Venüs'ü gösterdi.

Döndüğümde, kalkmış olan diğer dostlarla buluştuk.

Bahçede yapılan cenaze törenini izledik. Törende bir konuşma yapan genç kız, şimdi bu ölülerin yeniden yaşama kavuşabilmesi için Olimpos Kulesi'nden iksir getirilmesi gerektiğini söyledi.

Bunun için, yedi ayrı gemiye binerek yelken açtık.

Kare biçiminde bir ada üzerinde yapılmış olan Olimpos Kulesi, iç içe yedi yuvarlak duvardan oluşuyordu. Bizi karşılayan yaşlı kule bekçisi, önce gezdirdi; sonra en dibindeki laboratuara götürdü. Oradaki âlet ve malzemeyi kullanarak çalıştık.

Öykünün bu aşamasındaki ayrıntılara bakılacak olursa, alşimi deneylerinden söz ediliyor. Ancak konunun ayrıntısına girilmeyip, hiçbir açık vermemeye özen gösterilmiş olduğu da dikkati çekiyor.

Kendisini öykünün akışına kaptıran kişi, laboratuarda başarılı bir çalışma yapan bu seçilmiş kişilerin ertesi gün yine gemilere binip ölüleri canlandırmak üzere geri döneceğini bekleyebilir ama serüvenin altıncı günü öyle değil.

Sabah hep birlikte önceki gün yaptıklarımızı, bunun gerçekten bir işe yarayıp yaramayacağını tartışırken, aramızda görüş ayrılıkları çıktı. Bunun üzerine kule bekçisi bizi içeriye kilitledive çekip gitti.

En ortadaki kulenin tepesinde o genç kızı gördük. Bizi oraya, yanına çağırıyordu. Oraya çıkabilmek için elimizde sadece bekçinin bıraktığı bir merdiven, bir halat ve bir çiftkanatvardı. Birbirimizi destekleyerek bunları kullandık ve altı katlı kulenin tepesine tırmanmayı başardık.

Bundan sonra genç kız bizi bir başka yere götürüp, hayli uzun süren bir gösteri yaptı.

Bir altın kürenin içine sadece kum, su ve birtakım diğer çeşitli malzeme yerleştirdi. Bunu çeşitli işlemlerden geçirdi. Sonunda bir yumurta oluşturdu. Bunu altın kürenin içinde ağır ağır ısıtınca, içinden bir canlı civciv çıktı.

Bu anlatımda yapılan işin *"Ne sihirdir, ne keramet!"* gibisinden bir hokkabazlık gösterisi olduğu düşünülebilirse de; aslında burada sözü edilen her bir öğenin simgesel bir anlamı olduğu, dolayısıyla uzun uzun anlatılan işlemin de felsefi açıdan değerlendirilmesinin öngörüldüğü unutulmamalı.

Altıncı günün serüveni şöyle sona eriyor:

Daha birçok olağanüstü olayın nasıl gerçekleştirilebildiğini izledik. Doğanın yetkinliğini, insanın ise aklını kullanarak başardığı icatlar ile ancak onun taklitlerini oluşturabileceğini kavradık.

Öyküyü, yedinci ve son güne ilişkin anlatımların özeti ile bitirelim.

Hepimize birden Altın Taş Şövalyesi unvanı verilip, madalyası takıldı.

Gemilere binerek kuleden ayrıldık.

Döndüğümüzde bir baktım ki, buraya gelirken ilk kapıda karşılaşmış olduğumbekçi, kralın yanı başında yer alıyor.

Onun aslında ünlü bir astrolog olduğunu fakat Venüs'ü görmekle bir kusur işlediğini, bundan ötürü ilk kapıda bekçilik etmek zorunda bırakıldığını öğrendim.

Ancak onun yerini bir başkası alacak olursa kurtulabileceğini söylediler.

Bu söz yüreğimi dağladı. Onu özgürlüğüne kavuşturmam, artık ilk kapıda onun yerine benim bekçilik etmem gerekiyordu.

Altın Taş Şövalyesi olan diğer kardeşler, edindikleri tüm ayrıcalıkların yanı sıra bundan böyle bilgisizlik, yoksulluk ve hastalıklarla savaşmayı üstlenip görevlerini yapmaya çıktı.

Ben ise, ertesi gün kapı başındaki görevimi almak üzere eve gidip altın pelerinimi bilinmeyen bir zamana dek orada kalmak üzere bir askıya taktım.

Johann Valentin Andreä bu öyküyü şu sözle bitirmiş:

"En yüce bilgelik hiçbir şey bilmemektir."

Altına da 1459 diye de bir tarih atmış.

"Fama Fraternitatis" adlı öyküyü anımsadığımızda; Christian Rosenkreuz adlı bu romantik kahramanın hesapça bundan sonra yaklaşık 25 yıl daha yaşamış olması gerekiyor. Her iki öykü de gerçek olsaydı, tarih bakımından bunların nasıl bağdaştırıldığı ise belli değil.

Bu öykü ile Rozkrua Tarikatı'nın yedi dereceli bir öğreti sistemi olduğu, bu sistemi izleyerek başarı elde eden bir kişinin sonunda kendi özüne, iç evrenine döneceği vurgulanmaktaydı.

Buradaki en önemli nokta, bu kimyasal düğünün aslında kişinin kendi düğünü oluşu… Dolayısıyla, Rozkrua Tarikatı'na katılmak isteyenleri kendi kimyasal düğünleri yani zorlu bir inisiyasyon bekliyordu.

Burada ortaya konulan felsefe, öncelikle Alşimistlerin ilkeleri üzerine kuruluydu. Hermetizm ve Kabala'dan da önemli alıntılar içermekteydi. Belki buna "Paracelsus'un Felsefesi" demek daha doğrudur. Nitekim Rozkruacıların 17. yüzyılda nelerle uğraştığı şöyle bir gözden geçirilirse, Andreä'nin kitaplarında anlatmış olduklarından çok Paracelsus'un etkisi görülür.

*** * ***

Kimyasal düğünü anlatan kitabın ortaya çıkışının üstünden daha birkaç yıl bile geçmeden, Avrupa ülkelerinde birbiri ardınca çeşitli Rozkrua Tarikatı derneklerinin kurulmasına başlandı.

Kimileri, bu tarikatın ileri gelenlerinden olduğunu ileri sürerek, seçtiklerini kendine göre düzenlediği bir ritüelik törenle tarikata kabul etmeye girişti.

Bunların hangisinin Rozkrua Tarikatı'nın gerçek bir kolu olup, hangisinin bir şarlatan tarafından uydurulduğunun anlaşılamadığı bir evreye girildi.

Her etkinin bir de tepki oluşturması gibi, elbette bu akımı hiç hoş görmeyen, hatta olanca gücüyle buna karşı çıkanlar da oldu. Örneğin, şöyle diyenler vardı: «Rozkrua Kardeşliği adı takılan bu akım, sadece meraklısı için bir fanteziden öteye gitmez. İnsanı, Hz. İsa'nın basit ve doğru olan yolundan saptırıp, yapay ve olağan dışı bir yola yöneltmeye çalışmaktadır.»

1618 yılında yani tarikatın ortaya çıkışından az sonra, Hıristiyan mitolojisi üzerine yayımlanan bir kitapta Rozkruacılar alaya alınıp, "Komediler oynayan bir kardeşlik örgütü" olarak nitelenmişti.

Rozkruacıların 17. yüzyılda ortaya çıkışı romantik bir efsaneye bağlanmıştı ama bu oluşum çok kısa bir süre içinde karmakarışık bir hale geldi. Öyle ki, Andreä bundan sonra yayımladığı birçok kitapta bu tarikata eleştiriler yağdırmaya başladı. Kendilerine "Rozkrua Kardeşi" diyen sahtekârlardan söz etti. Bir kitabında, *"Rozkrua Kardeşliği fantezisi, zamanımızdaki Okültizm skandalının kalbidir."* bile dedi. 1634 yılında yayımlanan bir kitabında da, kendisinden söz ederken, Evangelist Lutherci inancından başka hiçbir tarikata yüz vermediğini, Kutsal Kitabı her şeyin üstünde tuttuğunu, bir zamanlar gençlik ateşiyle yazmış olduğu abartılı öykülerde bununla çelişkili gibi görünen ve insanları rahatsız eden bir izlenim yaratmışsa, şimdi onların tümünü yadsıdığını belirtti.

Bu tarikatın kurucusu olarak bile nitelenmiş bir kişinin böyle sözler edişi, tarikatın ortaya çıkar çıkmaz yozlaşmaya uğradığının ya da uğratıldığının bir göstergesi sayılabilir mi acaba?

Yoksa Andreä'nın bu tutumunun arkasında başka bir şey mi aramalı?

Rozkruacılar

Bu aşamaya kadar Rozkrua Tarikatı'nın o tarihlerde canlandırılmasının ardında aslında ne gibi bir amaç güdülmüş olabileceğine hiç değinmedik. Yozlaşma söz konusu olduğuna göre, elbette kimileri özgün olarak iyi niyet taşıması beklenen bu tarikatta olması gereken türde çalışmalar yaparken, kimileri de örgütü bambaşka amaçlar doğrultusunda kullanmaya yönelmişti.

Rozkruacılardan birçoğunun, tarikatın temeli olan öykülerdeki asal uğraşı yani hastalığına çare bulunamayanları iyileştirmeye çalışmakla ilgilenmediği gözlendi. Tarikatın çoğu üyesi şöyle düşünüyordu: *"Tıp alanında olağanüstü gelişmeler sağlanıyor. Mesleği ve işi doğrudan bununla uğraşmak olanlar var. Artık bu bizim işimiz olmamalı. Biz, başkalarının el atmadığı, atamayacağı konularla, özellikle alşimiyle daha yoğun bir tarzda ilgilenmeliyiz."*

Buna karşın, bir Rozkruacı ile herhangi bir alşimist (simyacı) eş tutulamaz. Alşimist olup, Rozkrua Tarikatı ile bağlantısı bulunmayanlar da vardı, alşimi yoluyla kendine bireysel çıkar sağlamak amacını güdenler de…

Kuşkusuz alşimi denilince bu birtakım laboratuar deneyleri yapmak, madenleri başka madenlere dönüştürmek, özellikle altın üretmek değildi. Bu uğraşının kapsamında, genellikle **"Lapis Philosophorum"** ***(Filozof Taşı)*** **o**larak anılan, doğanın gerçek sırlarının elde edilmesine yarayacağına inanılan bir "şey" aranıyordu. Hani Nicolas Flamel'in bulmuş olduğu söyleniyor ya; işte o... Andreä'nin kimyasal düğünde sözünü ettiği "Altın Taş", bunun karşılığı sayılabilir. Bu arayış ise, geniş çaplı bilgi edinmeyi, edinilen bilgiyi felsefi bir tutumla değerlendirmeyi gerektiriyordu.

Bu amaçla, gerçek Alşimistler, -Rozkruacı olsun ya da olmasın- bir yandan Doğu Gizemciliği'ne, özellikle Eski Misterler ve Hermetizm'e kadar uzanırken, diğer yandan da Kabala'yı inceliyordu. Ancak temelde Hıristiyan oldukları için, ister istemez Gnostisizm'e yöneldiler.

*** * ***

Kimilerince ortaya şöyle bir sav atılmıştır: «Johann Valentin Andreä'nin sözünü ettiği tarikat, aslında 13. yüzyıl sonlarının ünlü İngiliz düşünür ve yazarı Roger Bacon tarafından kurulmuştur. Andreä, bunu abartıp romantik bir biçime sokmuş, allayıp pullayıp yeni bir şeymiş gibi ortaya çıkarmıştır.»

Roger Bacon, yaşamının büyük bölümünü Kıta Avrupası'nda geçirmiş, birçok yapıtını Almanca olarak yazmıştı. Ancak yukarıdaki savda, Rozkrua Tarikatı'nın kökenini İngilizleştirip sahip çıkma çabası seziliyor. Oysa böyle bir tarikatın, bu ya da benzer hatta belki bambaşka bir ad altında tarih boyunca var olduğunu, bu varlığın ara sıra gündeme geldiğini görüyoruz. Roger Bacon, bir düşünür olduğu kadar bir alşimistti de… Kim bilir belki o tarihlerdeki Rozkruacılardan biriydi. Fakat Rozkrua Tarikatı'nı onun kurmuş olduğunu gösterir hiçbir iz, hiçbir veri yoktur.

*** * ***

Rozkrua Tarikatı, 17. yüzyıl başlarında yeniden ve bu kez açıkça ortaya çıktığı sırada adı **"Fraternitas Rosae Crucis"** *(Rozkrua Kardeşliği)* olarak konmuştu. Latincede "rosae crucis" Almanca'da "Rosenkreuz" ile eş anlam taşır ama bu tarikatın adının o varsayımsal kişinin adından geldiğini doğrulamaz.

Latincedeki "rosae crucis", Fransızcada "rose-croix", İngilizcede hem aynen öyle hem de "rosy cross" biçiminde yazılır. Sözlük anlamı bakımından dilimizdeki karşılığı "gül-haç" ya da "güllü haç" olarak verilebilir. Buna karşın biz bu kitapta Fransızcadan dönüştürme olan "Rozkrua" sözcüğünü yeğledik ve bunu kullanmayı sürdüreceğiz. Çünkü kimiine göre "rosae crucis" terimi, özgün olarak gül ile bağlantılı değildi ve "saf haç" anlamına gelmek üzere kullanılmıştı; bu anlam, 17. yüzyılda değiştirilip yozlaştırıldı ve gül ile haçın bir araya getirildiği bir simge oluşturularak da pekiştirildi.

Bu savın ne denli doğru olabileceğinin tartışması dil bilimcilerin işi olduğu için üzerinde durmayacağız..

Bazı ezoterik nitelikli kurumlarda "çapraz noktasına bir kırmızı gül yerleştirilmiş standart Hıristiyan haçı" biçiminde bir simge görülür. Bu gibi kurumların içinde Masonluk da vardır. Bu simge genellikle süslemelidir. Aşağıda bu simgenin en basit tarzı görülüyor.

Buradaki gülün niçin kırmızı olduğu da ayrıca sorgulamaya değer. Kimileri "sevgi" kavramını gündeme getirmiş, kimileri bunun çarmıha gerilmiş olan İsa'nın kanını temsil ettiğini belirtmiştir.

Daha önce bilerek göz ardı ederek üzerinde durmadığımız bir ayrıntıya şimdi değinelim:

Hani, Christian Rosenkreuz kimyasal düğüne katılmaya giderken yolu üstündeki ilk kapının bekçisine bir "Rozkrua Kardeşi" olduğunu söylemiş ya... Aslında orada kimliğini belirtirken buna bir de "kırmızı" ya da "kızıl" anlamına gelen bir sıfat eklemiş. Böylece, bu simgedeki gülün kırmızı olması gerektiği anlaşılıyor. Buna karşın 17. yüzyıl başlarında Rozkrua Tarikatı'nda böyle bir simge görülmüyor. Bu daha sonraki tarihlerde ortaya çıkmış.

Bu Sahnede Kimler Oynuyor?

1629 yılında, Robert Denyau adlı Fransız tarihçi, Rozkrua Tarikatı'nın aslında hiç de yeni bir ürün olmadığını, 1188 yılında kurulduğunu ileri sürdü. Böylece, bir bakıma "Confessio Fraternitatis" adlı bildirgenin başındaki savı bir tarihçi olarak doğruluyordu.

Robert Denyau'nun Rozkruacılar ile doğrudan bir bağlantısı olup olmadığına ilişkin bir bilgi yok ama Normandiya'daki şu yaşlı karaağacın kesildiği 1188 yılında Siyon Örgütü'nün Tapınak Şövalyeleri'nden kopup, yeni bir oluşum içine girdiği biliniyor. Eğer adı geçen tarihçinin savı doğruysa, Siyon Örgütü ile Rozkrua Tarikatı zaten yüzyıllardan beri iç içeydi.

Rozkruacıların Siyon Örgütü ile ne ilgisi vardı?

Böyle bir soru *«Rozkruacıların Siyon Örgütü ile ilgisi olmamalı. Bunlar apayrı kurumlar. Bu da nereden çıktı? Her şeyi döndürüp dolaştırıp ille Siyon Örgütü'ne bağlamanın gerekçesi nedir?»* diye, âdeta yakınmalı bir düşüncenin yansıması gibi görünüyor.

Tarihte aralarında hiçbir bağlantı olmayan kurumların sanki ilişkili gibi gösterildiği olmuştur. Tersine, ilişkili kurumlar arasındaki bağlantıların göz ardı edildiği de olmuştur. Burada ise durum farklı; apaçık...

Rozkrua Tarikatı ile Siyon Örgütü'nün hiçbir ilgisi bulunmadığı ileri sürülürse, asıl bu sav tarihsel gerçekleri yadsımak, en azından tarihi çok üstünkörü ve hayli kısıtlanmış bir açıdan - âdeta dürbünün tersinden bakar gibi- görmeye çalışmak olur. Oysa öyle yaparak bağlantıları olabildiğince küçük görmeye çalışmak yerine bu işte çok iyi bir büyüteç kullanmak gerekiyor.

Siyon Örgütü, Tapınak Şövalyeleri Tarikatı ortadan kaldırıldıktan sonra yeni bir ad altında ama asal ülküsünü terk etmeyerek varlığını sürdürmüştür. Herkes Tapınak Şövalyelerinin varlığının sürüp sürmediği, sürmekteyse bunun nerede ve nasıl olduğu üzerinde durmuştur. Daha önce de var olup hep perde arkasında kalan Siyon Örgütü ile bu örgütün öteden beri peşinde koştuğu ülküsü yani Siyonizm üzerinde durulmasına gerek görülmemiştir.

Kim varlığını bile bilmediği bir şey ile ilgilenmeyi düşünür ki?

Tamam!... Zaten sorun da burada... Varlığı bilinmediği, çok gizli tutulduğu için kimse Siyon Örgütü ile ilgilenmemiştir. Bu da, Siyonistlerin çalışma yöntemine uygundur. Bilinmemesi, duyulmaması, görülmemesi gerekir.

Örgütün öncelikli yöntemi entrika düzenlemektir. Nitekim bunun birçok örneğini gördük.

Siyon Örgütü'nün 17. yüzyıldaki büyük üstatlarından her biri, aynı zamanda Rozkrua Tarikatı üyesiydi. Leonardo da Vinci'nin bile bir Rozkruacı olduğu ileri sürülürken, bu mesnetsiz bir boş lâf değildi.

Kaldı ki, Tapınak Şövalyeleri Tarikatı ile bağlarını kopardıktan sonra, Siyon Örgütü'nün kullanmış olduğu çeşitli paravan adlardan biri de **"Rosae Crucis Veritas"** idi; yalnızca "Ormus" değil.

*** * ***

17. yüzyıldaki Rozkruacılar sadece alşimiyle uğraşmakla kalmıyor, hermetik, gizemci ve okült nitelikli çalışmalar da yapıyordu. O sıralarda yeniden canlanan Natüralizme de önem veriyorlardı. Bunda Rozkrua Tarikatı'nın üyeleri arasında birçok bilim adamının bulunuşunun etkisi olabilir. Bu uğraşılarının amacı şöyle belirtiliyordu: "Evrensel gerçeklerin araştırılarak bulunması ve bunların tüm insanlığın yararına olmak üzere üretilecek olumlu hizmetlerde kullanılması."

Bu amaç, günümüzde bazı mason örgütlerince -hepsi değil- benimsenen erek ile örtüşüyor. Zaten o dönemde Rozkrua Tarikatı ile Masonluk, kronolojik bakımdan da birbirine yaklaşmaktaydı. Rozkruacı olduğu bilinen ünlüler arasından, -sırf örnek olmak üzere- şu kişileri sayabiliriz:

17. yüzyılın ilk yarısında Tommaso Campanella, Michael Maier, Robert Fludd, Francis Bacon, René Descartes, Gottfried Wilhelm von Leibniz, Johann-Baptiste von Helmont; aynı yüzyılın ikinci yarısında ise Robert Boyle, John Locke, Johann Amos Comenius ve Isaac Newton.

Herhangi bir ansiklopedide bu kişilerin hepsinin hakkında ayrıntılı bilgi bulma olanağı vardır. Ancak aynı zamanda birer Rozkruacı hatta alşimist oldukları yazılmamış olabilir. Çünkü hem bu gündem dışı bir konudur hem de bir bilim adamına aynı zamanda bir alşimist olmak bir türlü yakıştırılamamıştır. Oysa 17. yüzyılda değil kimya, fizik bile henüz tam anlamıyla bir bilim dalı haline gelmemişti. Bilim adamlarının alşimi ile uğraşmaları pek doğaldı. Her birinin insanlığa önemli katkıları vardır.

Bunun birer Rozkruacı olmalarından ileri gelip gelmediği tartışılabilir. Kim bilir, belki bu tarikatın üyesi olmasalardı bile insanlığa önemli katkıları olacaktı. Nitekim o dönemin her bilim adamı ya da düşünürü aynı zamanda bir Rozkruacı değildir.

Yukarıda saymış olduklarımıza Masonluğun tarihinde önemli yer tutmuş olması nedeniyle **Elias Ashmole** de eklenebilir. Ancak ansiklopedilerde onun adını göremezsiniz.

Adını belirttiğimiz kişiler arasında kimilerinin sadece birer Rozkruacı olarak kalmadığını, bu kitaptaki asal konular bakımdan bir diğer özelliği daha olduğunu görüyoruz. Kronolojik sıra uyarınca bunlardan ilki **Robert Fludd.**

*** * ***

Louis de Nevers 1595 yılında öldü.

O da kim?

Elbette unutulmuş olabilir. Çünkü genel tarihte adını duymamış olabiliriz. Anımsatalım: Siyon Örgütü'nün 16. yüzyılın son çeyreğindeki büyük üstadı.

Onun yerini Robert Fludd aldı. Böyle olunca, ortaya iki olasılık çıkıyor: Ya Rozkrua Tarikatı zaten önceden de vardı ya da Robert Fludd bu tarikata sonradan girdi.

İlki akla daha yatkın geliyor. Paracelsus'un tarikatının da üyelerindendi. Tıp doktoruydu. Günümüzde "alternatif tıp uygulamaları" olarak anılan yöntemleri kullanarak gerçekleştirdiği tedavilerle ün kazanmıştı.

Böyle olunca, o tarihte Siyon Örgütü'nün merkezinin artık İngiltere'ye taşınmış olduğu söylenebilir mi?

Pek değil... Çünkü Robert Fludd uzun süre Kıta Avrupası'nda kalmış, Alman asıllı ünlü Rozkruacı olan **Michael Maier** ile yakın dostluk kurmuş, her ikisi de yıllarca İngiltere ile Almanya arasında mekik dokuyup durmuştu.

Robert Fludd, gençlik yıllarında gizemciliğe ve hermetik öğretiye hayli merak sarmıştı. Rozkrua Tarikatı'na girdikten sonra gerek bu tarikata ilişkin gerekse diğer alanlardaki yazılı yapıtları sayılmakla bitmez. Burada onun pek bilinmeyen ya da üzerinde durulmamış özelliklerinden birinden söz edeceğiz.

1602 yılında Marsilya'ya gitmişti. Orada Guise ailesinden Henri de Guise'in çocuklarının eğitmenliğini üstlenmişti. Hani, 16. yüzyıl boyunca Fransa tahtını ele geçirmek için çevrilen entrikalarda hep başrollerden birini oynamış olan aile... Yetiştirdiği gençlerden Charles de Guise, 1631 yılında Fransa kralını tahttan devirmek için bir darbe girişiminde bulundu. Başarılı olamayınca büyük bir düş kırıklığına uğradı. Bundan ötürü de kendi kendisini cezalandırıp İtalya'ya sürgün etti. 1640 yılında İtalya'da öldü.

Charles de Guise, Languedoc'taki Couiza adlı kasaba ile çevresinin sahibi olan Joyeuse ailesinin tek varisi Henrietta-Catherine de Joyeuse ile evlenmişti. Henrietta-Catherine, kocası ölünce çocuklarıyla birlikte ülkesine dönmek istedi. Kral 13. Louis buna izin vermedi. Dönebilmesi için, onu Languedoc'ta sahibi olduğu yerleri kendisine satmaya zorladı. Henrietta-Catherine, kocasının başaramamış olduğu emelini kutsal bilerek ona bağlı kaldı. Fransa Kralı kaç para verirse versin, arazilerini ona satmaktansa ana yurdundan uzak kalmayı yeğledi. Ancak birkaç yıl sonra 13. Louis ölünce, Fransa'ya dönme olanağını elde edebildi.

Fransa Kralının bu araziyi satın almak istemesinin Charles de Guise'in dul eşinin ise buna karşı direnmesinin bir başka nedeni mi vardı?

Öyle olsa gerek!... Herkes Languedoc'taki bir şeyin peşinde ama o şeyin ne olduğu da tam belli değil.

*** * ***

Robert Fludd 1637 yılında öldü.

Siyon Örgütü'nün büyük üstatlığını bu kez kim üstlendi dersiniz?

Az önce anlatmış olduklarımıza bakılırsa, akla Guise ailesinden biri hatta Henrietta-Catherine de Joyeuse gelebilir... Belki de yaşamı boyunca en yakın dostu olan Michael Maier...

Hayır!... Hiçbiri değil...

Bu kez **Johann Valentin Andreä**.

Daha önce Alessandro Filipepi'nin ardından Leonardo da Vinci'nin büyük üstat olduğunu anımsarsak, bu hiç de sürpriz sayılmamalı. Önceki örneğinden farkı, bunun çok önemli oluşudur.

Çünkü böylece Siyonistler ile Rozkruacılar arasında bir bağ bulunduğu açıkça ortaya çıkar. Hatta kesin kanıt bile sayılabilir.

Nitekim Andreä, bu tarihten sonraki yaşamı boyunca, Siyon Örgütü ile kendi tarikatının sıkı fıkı olmasını sağladı. Öyle ki, onun büyük üstatlık döneminde Rozkrua Tarikatı'nın bu kanadı, Siyonizmin sağ kolu olup çıktı. Rozkruacılar ile Siyonistler özdeşleşti.

*** * ***

Kimileri, günümüzdeki Masonluğun esin kaynağının Rozkrua Tarikatı olduğunu ileri sürer.

Masonluktaki yüksek dereceler arasında bir de "Rozkrua Şövalyesi" diye bir derece vardır ama bu savın gerekçesi o derecenin adına ya da içeriğine dayanmakta değildir. Gerek Masonluğun kuruluşu sırasında gerekse sonradan bu kurumda çeşitli ritler oluşturulurken, Rozkruacıların büyük etkisinin yanı sıra, Rozkrua Tarikatı'nın bazı ilkelerinden esinlenilmiş olduğu yadsınamaz.

Fakat bu tarikatın Masonluğun tek esin kaynağı olduğu söylenirse, işte o doğru olmaz. Ancak tarihte Rozkruacıların Masonluk üzerinde de çok önemli bir etki yarattığı doğrudur. Bu bağlamda iki temel etkenden söz edebiliriz:

Bunlardan ilki 18. yüzyılın başlarında günümüzdeki Masonluğun kuruluşu ile bağlantılıdır.

İkincisi ise, aynı yüzyılın ikinci yarısında Masonlukta çeşitli ritler yani farklı çalışma yöntemleri oluşurken ortaya çıkmıştır. Bu ritlerden bazılarında doğrudan "Rozkrua" olarak anılan bir derecenin bulunması rastlantı ya da isim benzerliği değildir. Ancak bunun böyle oluşu da, söz konusu yüksek derecenin öğreti kapsamının Rozkruacıların ilke ve öğretileriyle özdeşleştiğini hatta örtüşüp bağdaştığını göstermez; sadece aralarında yer yer birtakım benzerlikler, yakınlıklar olduğu söylenebilir.

Daha sonra göreceğimiz üzere; Masonluk ilk kez İngiltere'de oluşturuldu ama Masonlukta birbirini izleyen bir silsile tarzında düzenlenmiş çok sayıda derece kapsamında çalışma yapılmasını öngören ritler önce Kıta Avrupası'nda doğdu.

Rozkrua Tarikatı'nın kapsamı, -o tarihlerde etkinliği sürmekte olsa da olmasa da- bu ritleri oluşturan masonlar için dolaylı değil, doğrudan ilgi konusuydu. Bunun böyle oluşunda birçok ileri gelen masonun aynı zamanda Rozkruacı oluşunun da payı vardı.

*** * ***

Hâlâ 17. yüzyılda dolaşıyor, yavaş yavaş 18. yüzyıla doğru yaklaşıyor, bu arada Masonluktan daha çok söz ediyoruz. Sanki Rozkrua Tarikatı bir süre sonra yerini Masonluğa bırakacakmış gibi...

Oysa öyle değil... Masonluğun Rozkrua Tarikatı ile bağlantısı var ama tarihte bu iki kurumdan biri diğerinin yerini almıyor.

Üstelik Rozkrua Tarikatı o tarihlerde çakılıp kalmış, gelişmemiş, zamanla eriyip gitmiş, artık varlığını yitirmiş bir örgüt değil... Günümüzün gereklerine uyarlanmış bir tarzda varlığını sürdürüyor.

Ancak bunlar birbirlerinden farklı örgütler.

Çağdaş Tapınakçılar olduğu gibi çağdaş Rozkruacılar da var.

Onlar ise örgütlenirken Masonluktan hem esinlenmiş hem yararlanmış. Bu kitapta sırası geldiğinde, onları da göreceğiz.

Kimileri bu örgütlerin hepsini Masonluk da dahil olmak üzere tek bir çatı altında, birbirini hiyerarşik bir tarzda izler biçimde yerleştirip, hepsinin tek bir merkezden yönetildiğini söyleyerek, birtakım fanteziler oluşturmaya, dünya yönetimine ilişkin komplo teorileri kurmaya pek meraklıdır.

Ancak gerçek öyle değil…

Sonraki Bölüm : Royal Society